

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő: Kiadó laptulajdonos:
Rudnyánszky Gyula. László József.

Egyesszám ára 4 fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

A szélsőbaloldal.

— június 30.

(gr.) A szélsőbaloldal — vagy amint csuf néven nevezgették: szélsőbal — igen szép pályát futott meg. Erdemes feladat multján végig tekintünk, mert ma bizony szépen megnőtt, a várományosból örökös lett és valószínű virilista a képviselőházi pártok sorában.

1865-ben született. A nemzet a kiegyezés előszellőjét érezte minden oldalról. Deák Ferenc és pártjái volt a jövő. Akibe mégis ellenzéki hajlamok szorultak, az a Tisza-féle balközéphez esatlakott. Ebből következett, hogy a 48-iki és 49-iki hagyományokat képviselő, profétájának Kossuth Lajost valló összesen hét kerületet tudott meghódítani. Megválasztották akkor Napoleon herceget, Caribaldit és a turini dicső száműzöttet, a szélsőbaloldal azonban csupán hét hazafiból állott. Ezek voltak: Madarász József, a vezér, Patay István, László Imre, Csánády Sándor, Bobony Sándor, Vidacs János, Vályi János és Kállay Ödön. Derék jó hazafiak voltak, de nem dokumentálhattak annyi erkölcsi és szellemi erőt, mint például Franciaországban a Gambetta öttagu ellenzéke, azért nem is feltőlük a hatalmas többség. Mellekesen jegyezzük meg, hogy Csiky Sándor, Bösörmenyi László és Gubody István később jutottak a parlamentbe, holott őket a közhiedelem amaz első mohikánok közé sorozza. A jó hetumogerek (ez is rájuk aggatott csufnév volt) bizony aligha álmodták, ami ma bekövetkezett, sőt még később, a hazatért emigránsok és oly nagy szabásu tehetségek által meggyarapodva, megerősödve, aminők Irányi Dániel, Simonyi Ernő vagy Helfy Ignác, sem remélhették legvérmesebb vágyaik közepette sem a függetlenségi pártnak többségé válását, kormányra való képességét.

Amint tudjuk, 1865-ben csakhamar elnapolták a tisztelt Házat. A honatyák — akkoriban nagyjából földesurak — kuriákba vonulva várták az események alakulását. Soha sem felejttem el azt a nagy örömet, amely Schmerling bukását, majd Mailáth és Belcredi kinevezését fogadta. Székács József, az evangélikusok bányakerületének nagynevű szuperintendense (akkor még nem voltak evangélikus püspökök) éppen a zólyomi egyházakat látogatta. Garabonciáról Zólyomba vonult nagy kocsikísérettel. Az első kocsiban ült Székács báró Radvánszky Antallal, az egyházmegye felügyelőjével. Utközben érte a távirat a szliácsi kerület képviselőjét; Mailáth és Belcredi kormányra jutását jelentették. Előre hajtatott és átnyújtotta a táviratot Székácsnak.

— Hát a főispánokról nincs semmi

hir? — kérdezte Radvánszky, a megye pre-disztinált főispánja.

Igen érthető kérdés volt tőle, mert nem-sokára csakugyan rábízták a vármegye vezetését. Hanem addig még sok viznek kellett lefolynia a Dunán. A helyzet hasonlított a mostanihoz. Hol lelkesítő, hol pedig leverő hírek érkeztek, míg végre meghozta a posta . . . a königgrétzi vereség híreit.

Vereség volt, de hatása olyan volt, aminőt csak boldogabb népek nemzeti hadseregének diadalmos csatái szoktak kelteni. A képviselő urak tüstént csomagoltak. Be sem várták az országgyűlés összehívását, hanem siettek a fővárosba. Nagyon kevés vasúti sín szele akkor az országot, a honatyákat kit Vácig, kit Szolnokig, kit egész Budapestig családai batárai szállították, váltott lovakkal. Sokan dilizsánszokon utaztak. Egész csoportok találkoztak a szokottabb szállóhelyeken, de bizony nem busult senki Königgrétz miatt, sőt örvendő arcokkal beszéltek meg a jövő eseményeit. A helyzet hangulata — mondom — egyezett a mostanival. Kivánnók azonban, hogy a nemzeti törekvések teljes győzelme ezuttal ne következzen, hanem inkább előzzön meg valami Königgrétz-félet!

A vulkánikus helyeken tüzes bor terem; élénk hazafias élet kezdődött a sok viszonyosság után ismét összehívott országgyűlés padjai között. A hét szélsőbali honatya képviselte az általános diadalmamozgás közepette a honfiai bánatot, a sirva vigadó magyar természetet. Nem zavartak sok vizet. Madarász József hosszadalmas szónoklatát inkább unták, mint félték, a Patay István néhány mondatból álló, kacskaringós kifakadásait pedig jóakarattal mosolyogták meg. Ha Madarász József hosszasan beszélt, híres volt Patay bátyánk a maga rövid programjáról. Mikor Debrecenben megválasztották, nem is mondott egyebet a jó civiseknek, mint a következőket:

— Készönöm a bizalmat, tisztelt polgártársak! Programot tőlem ne várjanak, mert én csak annyit mondok most is, hogy huncut a német! Egyébiránt pedig szívesen látom egy kis áldomásra!

Ennél rövidebb programot csak Madarász mondott a mostani választások alatt és legfőljebb Rigó Ferenc bátyánk fejezi ki még tömörebben a vélekedését. Később Patay István még egy ponttal toldotta meg a programját, szídván az „átkos közös ügyet! Madarász és eivársai a koronázás ünnepe alatt — magam is láttam — az állatkert közepére helyezett vendéglőbe vonultak és ott poharaztak. Ott etette zsemlyével kedvence medvjét Deák Ferenc. Mikor elhaladtak mellette a bus hazafiak, nem köszöntötték a haza bölcsét, hanem egész érthető dolgokat mormoltak.

De ha a „67“ oszlopoi nem is vették feléte komolyan a maroknyi szélsőbalt, annál is inkább tartották „48“ és „49“ eszméinek föléledésétől. Azt sem lehetett tagadni, hogy a hét tagu párt mégis csak népszerű volt az országban. Hiszen Budapest, Debrecen és Cegléd mégis csak nyomtak valamit a látnak, ezek pedig szélsőbalit küldtek a parlamentbe. Ezt az aggasztó népszerűséget kurtán-turesan ellensúlyozta gróf Andrássy Gyula miniszterelnök. Eciap alapítást határozta el, amelynek főcéja legyen „bus magyarkodás“ ellensúlyozása. Csakhamar megszületett a „Borszem Jankó“. Szerkesztőjének Agai Adólfot (ainéven Örmöseri Borsot) tette meg, az pedig a legzsebésebb

politikai torzképrajzoló. Klits Jánost hozta el Prágából. A lap kiállítása — az akkor még igen ritka színes képekkel — páratlan volt. Ami egy maliciózus elmétől telhetik, azt mind beleöntötte Agai az új élelapba. Klits csodálatos karrikatúrákat rajzolt. Ugylátszik, hogy Agai zseniálitása nélkül nem alkothatott volna ily pompás gonoszágokat, mert a mikor Bécsbe költözött, egészen ellaposodott. Fődolog volt a szélsőbaliak üldözése, marása, no meg a zsidó emancipáció előkészítése a Spitzig Icig-féle rokon-szenvesen rajzolt zsidóalakokkal. A kíméletlen személyeskedés, a sekszor csudáig menő marakodás ülte orgiáit a „Borszem Jankó“-ban, de szerzett is a szerkesztő ur-nak sok keserves pillanatot. Patay István mint „Están bá“ és Csiky Sándor mint „csipdkimagad Sanyi“ voltak a legfrekvenciáltabb alakok. A szöveg és a képek csakugyan hemzsegték a két tiszteletreméltó magyar alakjaitól. Bámulatos találékonysággal variálták ezt a témát. Az Estván Sanyiadák alaptónusa az volt, hogy a szélsőbali urak kortyondi frátereknek, parlagi alakoknak voltak feltüntetve. Szegény Csiky Sándor kénytelen is volt a lapokban kijelenteni, hogy őt „tökélletes kora óta“ nem látta emberfia berugottnak. Csakugyan ráfogás volt az, mert a szélsőbali urak magyarosan egyszerű emberek, de urak voltak. Nem bohócok, csak őszinte, naiv magyarok. Maga Patay István ifju korában gárdista volt, beszélt franciául és németül. Fenkölt lelkű, kiváló műveltségű nejjével nyílt házat vitt Budapesten, amelyet főúri körök is látogattak. Egy honatya néhány évvel azelőtt elégiákat zengedezett a t. Ház színe előtt arról, hogy milyen pompás kosztot élvezett ő a Patay-házban. Hát bizony csunya állat a pártoskodás, kivált ha nyomtatott betűbe öntik gyűlöletes érzéseit. Gróf Andrássy Gyula később maga is megbánhatta a „Borszem Jankó“ szárnyrabocsátását mert — a hatalom elvesztése után — ellene fordult saját szülőtte és őt a legméltatlanabb gunyolódással sértette.

Hiába, 1848-at nem lehetett egészen lefűlelni. Igea szép napokat látott a szélsőbaloldal, amidőn kitűnt, hogy a 67. sem szí-nig tejfő. Most pedig megérkezett a relativ többség és a kormányképeség korszaka. Apponyi függetlenségi, fényes történelmi nevek viselői foglalnak helyet a szélsőbaloldalon! Kossuth Lajos fiát szívélyes értekezésre hívta meg I. Ferenc József. Hej, ha most feltámadna Kossuth Lajos, vagy reánk tekint-hetne Irányi Dániel! Ha föltekintethetnek síruk mélyéből Patay István és Csánády Sándor, az „átkos közügyes kormány“ osztorozója, kinek egyetlen vágya az volt, hogy „bárha lefujná az idők vihara királyunk fejéről az osztrák császári koronát!“ Félő gonddal, de boldog érzéssel szemlélnék honfiai álmaik megvalósulásának biztató közleledését!

Ezt a nagy fordulatot azonban a vesztes szabadelvű-párt érti igazán félre. Most olvassuk, hogy a levitézlett többség egyik legjellegzetesebb tagja olyanfélét mondott több hírlapíró előtt, hogy Kossuthnak bécsi útja legalább ötven mandátumába kerülne a szélsőbaloldalnak, ha most új választások lennének. Mily nagyvérű fémeismerése ez a magyar nép lelkének! Ilyen nyilatkozatok nem csupán arról tanuskod-

nak, hogy igen kényelmetlen a tisztartói lakásban meghuzódni annak, aki a kastélyát elhordálta, hanem ennek a pártnak a szörnyű bukását is érthetővé teszik! Hiszen ezek az urak a nép érzelmeinek, gondolkodásának legkisebb ismerete nélkül apelláltak „a nemzet akarataira!” Legendákat mond, dalokat énekel a nép, amelyekben a király és Kossuth Lajos együtt szerepelnek! Legszebb álma, olthatlan vágya volt a két fényes alak közötti ellentétek kiegyenlítése! Ujabb legendák és dalok keletkeznek majd I. Ferenc József király és a Kossuth Lajos fiának találkozásáról! Hogy azt még magyarul is kell, milyen lojális a magyar nép! Mesének látszik, de állítani merjük, hogy a királyi ügyész urak által annyira üldözött királyszerűségekben is van valami meghódolás, mert hiszen a bekapacitált magyar ezekben keserűségének végtelen magas fokát akarja feltüntetni; ha nem így lenne, a bírót meg a szolgabírókat teremtene le, nagy bánatának egyenértékét azonban csakis a király személyében látja.

No, hanem a kormányokat mindenkori szidta és szidni is fogja a magyar. Természetében az ősi bizalmatlanság. Kossuth Lajosnak is ellenzéke volt Madarász apó. Az lenne csak nagy diadala Kossuth Ferencnek és a kormányra jutó szélsőbaloldalnak, ha uralmuk folyamán ez is megváltoznék és lelkes kormánypárttá egyesülne zászlójuk alatt az egész magyar nemzet!

Politikai hírek.

— **Andrássy Gyula gróf a parlamentáriszusról.** A diszidensek vezére, Andrássy Gyula gróf tegnap B. H.-ban a parlamentáriszusról és annak sérelméről nyilatkozott. E cikkeiből közöljük az alábbi részletet:

Magyarországot csak egy módon szabad kormányozni; felelős minisztérium útján. Ezt rendelik el törvényeink — ezt követeli létünk érdeke *Törvényes és alkotmányos kormányzás közötti különbséget nem ismerem.* A mi az alkotmányos, azaz felelős kormányrendszerbe ütközik, az tételes törvényeinket is sérti. Az 1848. évi IV. törvény hozta be

a felelős magyar kormányrendszert. S tényleges megszakítás után 1867-ben a közös ügyeknek a királytól is kívánt irányban való új szabályozásának előfeltétele: a felelős magyar kormány helyreállítása volt. Az így megállapított kormányzást törvény nem szabályozza. Egy ismert politikai és jogi fogalmat iktattunk törvénykönyvünkbe. Mi ennek a rendszernek a lényege? Miben található föl a felelős kormányrendszer ismerve? A jogi és a politikai felelősség kettős elvének uralmában. Törvényes, azaz felelős kormány csak azt a királyi kormányt tekinthetjük a 48-iki és a 67-iki törvények óta, amely a nemzet akarata ellen nem kormányoz, a mely a király és a nemzet bizalmában látja fönmaradásának előfeltételét.

— Somogyi Aladár — képviselő.

Törökszentmiklósról táviratozzák, hogy ott tegnap esütörtökön volt a képviselőválasztás. Két jelölt *Somogyi Aladár* és *Halász László* küzdöttek a mandátumért. Délfelé *Somogyi*-nak nagy többsége volt már ezért *Halász* visszalépett. Így *Somogyi Aladár*t 708 többséggel országos képviselővé választották.

Dacol a cár.

— június 30.

Most látjuk, milyen kolosszális az a hatalom, amelyet a középkori hagyományok a militarizmus barbár eselése és a modern diplomácia bünszövevénye tartottak fenn idáig. Testébe belefuródnak a japán gránátok; feje fölött égnek, gyujtanak a fellázadt népharag perőleumesővái, felé fordul a kulturvilág megvetése, reményét, támaszát: a hadsereget szétszórta, elűldözte a sors vihara, a hűtlen hadiszerecsé; papjai a templomok oduiba bujtak el diadalmi énekekkel és tömjénezőjeikkel — még mindig dacol, fejedelmi nyugalommal szembe néz a világtörténelem új alakulásának, annak a millió meg millió átoknak, halálhőrgésnek, szilaj indulatnak, megrázott ökölnak, amely pusztulását kívánja.

Dacol a cár; — parancsszavára Kozákok rohannak végig Varsó és Lodz utcáin, atak előtt liter számra iszszák az atyuska pálinkáját, felszabadult és tomboló állatiasságuk legázolja a munka hőseit; lovaik patája ártatlan lánykák, anyák, anyjuk kebeléről leszakított csecsemők temetetlen holttesteit tiporja. Vége a legendának, amely pár évvel ezelőtt a világbéke szelid híreit vitte ki a nagy világba a cár palotájából, a székesegyházakból: az orosz klerikalizmus büntanyából. A cár hadat üzent népének, falvainak, városainak, buzaföldeinek, tudósainak, művészeinek, kereskedő és munkás alattvalóinak.

Ez a vég, ez az őrjöngés kezdete, a midőn a cár hatalmát széles Oroszország sivatagjain egyedül vad, száguldó kozák lovak hordozzák. Amidőn a természettudományi világfelfogás Európa proletárjait táborba hívta és óriás erővel megindította életért, kenyérrért, gyönyörért a szociális forradalmakat, amidőn első dalikat, regényeket megírták Dosztojevszki, Turgenyev, Gogol, Gorkij, Leonid Andrejev, Csehov, Tolstoj — a kulturvilági valósággal megdöbbenette az a probléma, hogy ez a mozgalom az orosz cárizmussal szemben elég életképes-e?

Amidőn a budhizmus és a napimadás, a pogány életörömök oltárai mellől a japán katonák a haretérre vonultak — Európa paplégijának átka szállt a küzdő seregre, amely pogányságban nőtt fel és veszélyezteteti a keresztény civilizációt.

Európa szabad gondolkodói győzedelmesen állhatnak meg a világtörténelem eseményeinek magaslatán.

A szent sereget, amelyre apostoli áldás és tömjénfüst szállott, amelyet az autokratizmus korrupciója kizsákmányolt és elállatiasított — megalázta az ifju, életerős hadsereg, amely a nemzeti munkának, a népnek, az üde, tiszta, becsületes törekvésnek szülte.

Lengyelország városaiban pedig a polgári világ, amely a visszafejlődés labirintusaiból még csak most juthatott el a forradalmak terére, egyesült a munkástömegekkel, amelyek szervezetséggel alig-alig rendelkeznek, de a proletáriátus hajtó erejénél fogva, máris a forradalmak zászlói alá álltak.

A cárral szemben a nép, az avult, roszakatag világfelfogással szemben az ifju, pogány, erkölcsi forradalmi világ áll szembe.

A papság számúze van Moszkva templomaiba: a katonaság, diplomácia guzsa kötve. Most mozduljon meg a hatalmak érdeke szövetsége, bünbandája! Nem lehet! Norvégiában a munkás alkotások, forradalmi ujtások ünnepét ülik világhódító Hágában a nemzetközi szakszervezetek terveiket most állapították meg, a lengyelországi események után nő munkakedvünk, forradalmi hangulatunk. Dacol a cár. Rajta, tovább! Dacoljanak európa hatalmasai is.

Mi pedig a munkásindulók, a halálhangok fenséges zenéjében gyönyörködünk

Kezdődik a munka.

— június 30.

Elmult Péter és Pál napja . . .

A pengő kaszákon csillog már a nap-sugár. Aratás idejét járjuk; nyár van, forró izzadságos nyár. A szántóvető most aratja le kincsét, aranykalászát, mely az idén dusabban

Legenda.

Abban az időben az Üdvezítő Péter, András, Jakab, János, Tamás és Judás társaságában — mert a tizenkét apostol akkor még nem volt együtt — Kapernaum felé igyekezett. A nagy hőség miatt alkonyat után indultak el, hogy az éjszaka egy részén át gyalogoljanak. A pénzük nagyon fogytán volt. Hat ezüst dinár volt csak a bőrszényükben, amelyet Judás hordott a ruhája alatt.

Azt remélték azonban Péter, András, Jakab és János, akik halászok voltak, hogy néhány hónapot a mesterségükre fordítanak, Tamás varga-műhelyben akart dolgozni, Judás pedig valamelyik piaci őrnek beszégetni, hogy irással keressen pénzt. Valamennyien Máriánál, Jakab és János anyjánál szándékoztak lakni, akinek nagy háza volt a városban. Ha majd aztán némi pénzt gyűjtenek össze, ismét utra kerekednek, hogy Jézust tanításaiban Galileán át kövessék.

Az ut olajfák között vezetett, melyek görbe törzse feketén rajzolódott a vörös égboltra

Judás így szólt a társasághoz:

— Azért szegődtem hozzátok, mert szeretem az igazságot. A halászat keveset hoz nektek. Nagyobb volna azonban a hasznotok, ha megegyeznétek a többi halászokkal,

akikkel aztán együtt megállapítanátok a halak árát.

— Nem helytelen az, a mit mondasz — felelte János — te azonban úgy beszélsz, mintha az élet nem volna csupán mulandó állapot.

— Ami mulandó, azt sem kell éppen elhanyagolni, — mondá Judás.

*
Feljött a hold, melynek fénye olyan volt, mintha kék hamut szítálna a fák közé. Az apostolok utja ekkor barlangon át vezetett és sziklás vidékre ért.

Egyszerre öt férfi alakja bukkant elő a vadonból. Mind az ötén késekkel voltak fel-fegyverkezve. Vezérük, egy hatalmas természetű ember, tollbokrétát hordott a turbánjában. Ez az öt rabló elzárta a vándorok előtt az utat és megállásra kényszerítette őket.

Péter botot emelt hogy védekezzék. De Jézus így szólt:

— Ne ellenkezzetek.

Tamás pedig mormogá:

— Valóban, ezek a banditák lesznek a családóttak.

A rablók átküitették az apostolok ruháit és mitsem találtak náluk. Judás el akart illanni, de a rablóvezér utólrerte, elvette a pénzeszacskóját, megtalálta abban a hat dinárt és mondá:

— Kevés, de hát mégis valami ilyen rossz időben . . . Tovább mehettek; nem akarok több bajt okozni nektek.

Jézus és tanítványai folytatták az utjukat és Jézus az Ur birodalmáról mesélt nekik.

Mínthogy pedig a hold elbujt a felhők mögé, nem vették észre, hogy egy nő követi őket.

*
Egy sziklás mélyedéshez érve, megállottak hogy megpihenjenek.

— Most már gondtalanul alhatunk, — mondta János. — Semmink sincs, hát nem kell tartanunk a tolvajoktól.

Amikor hajnalban felébredtek, egy nő láttak maguk előtt, aki pénzes erszényt tartva a kezében, őket nézte. Fiatal és festett arcú nő volt, karjain és nyakán aranyékszerekkel. A nő Jézus elé lépett és átadta neki az erszényt, mondá:

— Ime, uram, itt van az, amit elvettek tőletek.

Jézus odanyújtotta Judásnak az erszényt, aki felnyitotta azt, hogy a tartalmát megnéze.

— Ebben az erszényben — mondá Jézus — tegnap csak hat dinár volt; miért van most kilenc benne?

— Csakugyan, — mondá Judás.

termett, mint az elmúlt esztendőben. — Jó az isten, gondot visel reánk. Sohasem volt nagyobb szükségünk jó termésre, termett hát bőven.

Rozs, zab, árpa, a kukoricavetés is kecses, csak a buzáról érkeznek sok helyről fenyegető bírek. De azért buza is lesz bőven, a mi nagy Isten áldása, mert egy kis bőség ugyancsak elkel ebben az országban.

Péter és Pál napja nevezetes dátuma a mi agrár országunknak. Innen számítják az aratás idejét. De mivelhogy az időjárás nem igen alkalmazkodik a kalendáriumhoz, hát az sem bizonyos éppen, hogy erre a napra megéri a vetés, s a sárga kalászosok már csak a kaszára várnak. Beletelik két hét is, meg három, sok helyütt több, míg az aranyhullámos sikságon aratók danája hallatszik, míg keresztbe kötik a buzát, zakatolnak a cséplőgépek s kenyérmaggal telnek meg a csűrök. Addig nagyban folyik a találgatás, reménykedés, számítgatás s ideges, nyugtalan játék folyik a tőzsdén, ahol határidőre adják és veszik a buzát.

De egyéb nevezetessége is van Péter és Pál napjának. Sok ünnepélyes vizsgálat, írásbeli és szóbeli exámen és érettségi után mostanában zárulnak be az iskolák s ezernyi kis diák kerül ki az iskola füledt levegőjéből a szabadba. Ők is most aratták, amit évközben vetettek. Ez a kicsi had, a mi legföltettebb kincsünk, drágább és kényesebb a rónak kalászánál, fák gyümölcsénél, termőföldünk minden veteményénél. — Azért hát óvjuk és istápoljuk.

A nagy melegek, iskolai trémák után ráfér fejükre egy kis szellőztetés. A boldog vakáció, mely félig mulatság, félig semmittevés. Édes ödöngés hosszú hónapokon által lusta nyújtzkodás a rekkenő hőségben, séta, játék, sport, testadzés és testgyakorlat. — Ezért szép a nyár mindenekelőtt a fiataloknak. És nemesak a fiatal generáció szolgált rá az üdülésre. A kemény testi és szellemi munka rabja: a fáradt apák és családok is most szereznek új erőt hosszú, tizenegy hónapos munkájukra.

Péter és Pál után csaknem megkétszereződött a vasutak forgalma, a lakások ablakait sűrű redőnyök kárpitozzák el, kihalt, üres lesz sok fővárosi lakás. Julius és au-

gustus a pihenés s a rekreáció hónapjai. S e szép és nyugodalmos időt Péter és Pál napjától számítjuk.

Öröm tölt el mindenkit az aranykalászosok e gyönyörű nyári ünnepe után. Szép a téli álom is, zordon fenségével a sejtlenes virágfakadás új életre ébredés misztériuma, de egyik se szebb a kalászerés, a forró nyár pompájánál, a mikor érett szépségben virul minden, s éltető, forró nap lángol a kék égboltozaton

IRODALOM.

Igazság. Ez a címe Dr. Patay Sándor zombori ügyvéd kitűnően szerkesztett havi folyóiratának, a melynek 7. száma most jelent meg. A folyóiratnak a következő a tartalma: Dr. Patay Sándor: Magyar Republika. Horvátország függetlensége: Dr. Kraszojevit György, Dr. Polit Mihály és Dr. Frank József nyilatkozatai. Dr. Kadosa Marcel: Koronás eselések. Dömötör Győző: Tanulmányok. (6 képpel.) Alba Novis: En. (1 képpel.) Dr. Gozdu Elek: Országuton. Kornis Aranka: Élet és halál. Janda Matild: Bohémek a tanyán. Dr. Benedek János: Zug a tenger. Csizmadia Sándor: A föld rabjai. Zsoldos Benő: Az angol felső bíróságokról. Közgazdaság. Jegyzetek. sat. Az igazság 20 fillérért mindenütt kapható.

Tollhegyen.

Karcolatok.

— június 30.

Fejérváry nem megy. Tisza még mindig „befoly”. Erős arebörű urak, valóban.

Hogy írja ki őket az országgyűlés?

Lássák el magukat a honatyák szeptember 15-ére kellő mennyiségű perzsa féregirtó porral. Ettől talán — elpusztulnak!

A főispánok nagy része marad.

Nagy részük züllött, eladósodott, szolgai firma. Ugy válogatták össze, hogy a Tisza-kormány mindenre kész eselédei legyenek. Maradnak, mert ha fizetésüket, állásukat elvesztették, elvesztettek, mindent. Nem emberek, csak emberké.

Tisztelettel hajlunk meg azok előtt, a kik a régi nagy főispánok méltóságát őrzik lelkükben és nem kérnek az adminisztratív ténykedésből.

— De hiszen ez is gonoszság már, — szólt Jakab. Te talán nem is fogod ezt fel. Sohasem tanítottak téged a törvényekre?

— A törvényekre? ... mi az? ki tanított volna engem arra? Messze innen, Alexandriában születtem. Anyám hetaera volt s én már kicsiny koromban csapszékben táncoltam. Aztán az anyám mesterségére adtam magam. Minthogy azonban csak nyomoruságos volt a sorsom, egy görög kereskedő Caesareaba hozott, ahol római katonaság van. Ott találkoztam Dysmaszsal, megszerettem s követtem őt.

— De lehetetlen tovább élned velem a bűnben, — mondá Jakab.

— Mi az a bűn? — kérdezte a nő.

— Maradj velünk; a Mester megtanít téged az Ur igéire.

— Maradj velünk; — mondta Tamás is. — Szeretni fogunk, mit a testvérünket. Ha visszatérnél a rablók közé, bizonyosan rosszul bánának veled.

— Ha pedig táncolni is tud, — vélte Judás, — majd táncolhat azokban a városokban, amelyeken át vándorolunk. Én előre hirdetem majd az előadást és egy rézpénzt szedek minden nézőtől.

— O, nem, — mondta János. — Nem kell a bűnös vágyakat táncával felköltenie.

Budapest, Debrecen, Szeged, H. M. Vásárhely, Kecskemét, Sopron, és Bács vármegye tagadták meg egy nap alatt a kormány törvénytelen rendeleteinek végrehajtását.

Egy nap — mégis egész történelmi korszak. A jövő zenéjének egy-egy taktusa minden határozat. *Mi Himnuszt, Tisza és Fejérváryék macskazenét hallanak benne.*

NAPI HIREK.

Előfizetési felhívás

a „SZABADSÁG”

július—szeptember 1/4-évi folyamára.

Előfizetési árak helyben:

Egész évre	12 korona.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „

vidékre:

Egész évre	20 korona.
Félévre	10 „
Negyedévre	5 „

A fürdő évad alatt

a SZABADSÁGOT az előfizető kívánására bárhova elküldjük.

A SZABADSÁG kiadóhivatala.

Telefon: 275.

Az életpálya.

Ilyenkor, az iskola év után cikkek jelennek meg a lapokban, melyek főleg a pályaválasztással foglalkoznak. Sok jó tulajdonságuk mellett ezeknek a cikkeknek van egy rossz oldaluk is, hogy t. i. leginkább csak az érettségiző ifjakhoz szólnak. Azokat látják el jó tanácsokkal. Rossznak ugyan elvégre nem rossz, hogy a középiskolát elhagyó ifjúhoz szólnak a cikkek. Csak az a baj, hogy többnyire megfelelnek a hét alsóbb osztály tanítványairól.

Hagyjuk tehát az egyszer a boldogságban uszó megéretteket. Most már ugyanis mindenütt véget értek talán az érettségi vizsgálatok s azok, akik szerencsésen megállották, bizonyára már kiválasztották jövőendő boldogulásuk útját. Szóljunk ezuttal a kisebb diákokhoz, akiket még néhány év választ el az érettségitől. Szólunk pedig azért hozzájuk, mert van manapság már sok olyan pálya, melyhez nem szükséges a matura és amelyre

Elviszlek, leányom, az anyám házába, ahol szeretet vár rád s te ott lakol majd nála és ő megtanít téged hálót szólni. Akkor aztán gyakran láthatod majd a mesterünket.

A nő habozott s mialatt a beszélőket hallgatta, egyre csak Jézust nézte. Végül így szólt:

— Ha én visszatérek Dysmashoz, bizonyára meg fog verni, de még sem tulságosan, ha elmondom neki, hogy ti milyen szegények vagytok. Neki különben is szüksége van reám; szerencsétlen volna, ha elhagynám s akkor aztán még kegyetlenebbé lenne. De szeretem is őt. Eleintén szerettem, mert szép, de később azért szerettem már, mert ő volt az első ember, aki jó volt hozzám. Ha visszatérek hozzá, elmondom neki azokat a szép szavakat, amelyeket a mestertek néktek mondott s amelyeket én is hallottam a rejtékhelyemből, elmondom neki, hogy mi a jó és az igazságos; mert a mester minden szavára emlékszem... De ha a mester nem akarja, hogy én visszatérjek hozzá, engedelmeselegem a parancs szerint.

S mondá erre Jézus:

— Térj vissza a tiédhez.

Jules Lemaitre.

A nő elpirult és nem akart feleletet adni. Tamás udvariasan így szólt:

— Hálások vagyunk irántad; de mondd, hogyan került a mi pénzünk a te kezeid közé? És miért adod azt vissza uszorakamattal nekünk?

— En Dysmas rablófőnök kedvese vagyok — felelte a nő. — En főzők ebédet a rablóknak és foltozom a ruháikat; de csak Dysmas az uram. Tegnap ott voltam a közelben, amikor titeket kifosztott; sőt én magam jelentettem neki a közeledéteket. Amikor azonban közelebb értelek, láttam, mennyire különbek vagytok ti a többi embereknél. Hallottam a mesterek szavait; láttam, hogy milyen szegények vagytok és milyen jók. Ezért határoztam el tehát, hogy elveszem Dysmastól az elrablott pénzeteket és visszajuttatom néktek, sőt három dinárral még meg is toldottam azt. Nem kell hálálkodnotok; Dysmas majd pótolja a veszteségét valamelyik gazdag kereskedő rovására.

— De miként tudsz te, aki irántunk oly nemesen éreztél, együtt élni szívtelen rablókkal, akik talán gyilkosságból élnek? — mondá Péter.

— Oh, gyilkosság nagyon ritkán fordul elő, — válaszolta a nő. — Az én barátom nem szeret ölni; ha megteszi, csak a száját életét akarja védeni.

3, 4, 5 vagy 6 középiskolai osztály elvégzése után léphet már a diák. Ezekre a pályákra óhajtjuk felhívni a kisebb diákság figyelmét.

Nem is szükséges, hogy mindenki elvégezze a középiskolának mind a nyolc osztályát. Érettségizett emberekben ma már nincs hiány. Aki tehát két vagy három osztály elvégzése után azt tapasztalja magán, hogy nem szeret sokat tanulni, vagy egyáltalában nem szeret tanulni, az legjobban tesz, ha már akkor levonja ennek következményeit.

Két, három osztály untig elég ahhoz, hogy derék, művelt iparos, kereskedő legyen valakiből. Ostobaság azt hinni, hogy ezek talán szegénytelen foglalkozások. Bizony lehet abból az üzletemberből nagyobb ur is néha, mint az érettségit pokoli kínok között letett „homo matorus”-ból.

Ott van a katonai pálya. Érdekében van most nagyon a hazának, hogy a magyar ifjak minél tömegesebben lépjenek a hadseregbe. Ha nem lenne tele a katonaság csupa idegen tiszttel, előbb-utóbb önkéntelenül is kifejlődne a nemzeti hadsereg.

Számos hadapródiskolánk és katonai főreáliskolánk van, melyekbe a IV. vagy V. osztályból léphetünk be.

Nem is sorolhatjuk itt fel mindazokat a pályákat, melyekhez nem szükséges az összes középiskolai osztályok elvégzése, annyira van. Minek kinnözök tehát magukat azok, akik nem érznek valami különös hajlamot a gimnázialis tanulmányokhoz?

Gondolják meg jól a dolgot. Vessenek számot a jövőjükkel. A világ mindenki előtt nyitva áll!

Zsidó pénzügyminiszterek Németországban.

A hol a felekezeti kérdések kiélesedtek szinte mesébe illőnek tűnhetik fel, hogy Németországban a közhivatali állások legmagasabbikára ülhetett zsidó férfi anélkül, hogy ősei hitét elkellett volna hagynia. Pedig megtörtént és több esetben is. A XVI. században II. Joachim brandenburgi választófejedelemnek volt egy Lippold nevű zsidó pénzügyminisztere, azaz kincstárnoka, a ki urának bizalmát a legteltesebb mértékben birta mindig. Ennek utódja, János György alatt azonban ellenségei bepanaszolták s ura ekkor Berlin egyik piacán felnégyeltette.

A másik pénzügyminiszter Süss-Oppenheim József volt, ki a XVIII. század első felében Württemberg pénzügyeinek élén állott és szintén nagy kegyében volt mindig fejedelmének, Károly Sándornak. Később azonban őt is legyőzte az udvari intrika és mint Lippoldot, őt is barbár módon kivégezték. Egy 50 láb magas akasztófán lógott szegény napokig.

Modernebb s ennél fogva magasabb kulturális viszonyok között élt már Elltester Móric dr., Baden fejedelemség pénzügyminisztere, ki életét ez év június 14 én fejezte be mindenkitől tisztelve és becsulva 78 éves korában.

25 évig vezette Baden pénzügyeit s egész pályáján végigkísérte fejedelmének bizalma és a lakosság tisztelete. 1893-ban vonult vissza a nyilvános szerepléstől és attól kezdve közbecsülésben élvezte a jól megérdemelt nyugalmat.

Elltester 1827-ben született Karlsruhe-ban. 1864-ben lépett államszolgálatba, mint Matthy pénzügyminiszter titkára s annak 1868-ban bekövetkezett halála után a fejedelme bizalma utódjává tette.

Mikor 1888-ban huszéves pénzügyminiszterségét ünnepelték, a nagyherceg sajátkezü levéllel tüntette ki, melyben a legnagyobb elismeréssel honorálta hosszúságos közéleti és hasznos államgazdasági szereplését. Elltester mint ember is nagyon szeretetreméltó volt.

Az ovációkat kerülte, a kitüntetések nem kereste. Szerénysége csak a jól teljesített kötelesség öntudatában kereste és találta meg illő jutalmát.

Debreceni percc.

— június 30.

Okos közmondás, hogy a diák olyan semmi akiből minden lehet. A franciák azt tartják, hogy minden közkatona a zsebében hordja a vezéri pálcát a diákról pedig elmondhatjuk, hogy valamennyinek az érettségi bizonyítványa mellett fekszik már a miniszteri kinevezése. (Nono! nem afféle Fejérvári-fajta kinevezésre gondolunk mi!)

Ez a diák önértet pedig legjogosultabb a becsülettel kiállott érettségi vizsga után. Nem tréfa az! Tegnap még szigorú fegyelem, ma meg elmehetnek bátran az Arany Bika kávéházába, Kemény János vendéglőjébe, sőt még az Orfeumba is! Nincs olyan pedellusa a világnak, a kitől megijedjenek, ha oda talál bekukkanni!

Boldog idők, édes percei az ifjúságnak, a melynek öröme, dala, dicsősege, szerelme, barátsága fölér a jövendő mindenféle értékével!

Elmélázva nézem őket, a midőn reménnyel eltelt szívvel, énértettől villogó tekintettel járnak-kelnek! Birtokukba veszik a jövőt, pedig a jelen is elég kincset halmoz a lábaik elé!

Hej! mikor az én áldott jó öregem is így szólított meg az érettségi vizsga után!

— Brávó, fiu! matorus vagy! Itt van egy jó szivar és tízpengő forint; eredj sampánrezni!

Bizony szivar és amit akkor mondták: sampányer! Nagy dolog az! Eddig nem volt szabad sem az egyikkel, sem a másikkal élnem. Most meg a szigorú apa kínálgat vele! E kettőt tekintetem az érettség legméltóbb jelvényeinek.

Belép az érettségizett ifjú a kávéházba. Derék jőnevelésű fiu, alig fordulhatott még meg a szivarfüst eme tanyáján. Szemérmesen elpirul, valami bájos, leányos a megjelenése és bátoralan. Szépen köszön, a kalapját is leveszi. Csak lassan-lassan veszi észre, hogy nem éppen szükséges ez a nagy udvariasság. Akkor aztán észrevétlenül visszakerül a fejére a kalap is. A főpincérnek már hangos szóval kiáltja, hogy „fizetek”, holnap pedig (hijába, az ördög nem alszik!) udvarolni fog a kassziros kisaszszonynak is. A mi különben nem okvetlen szükséges.

A debreceni érettségiekben az idén különösen nagy örömmünk telik. Nem volt botrány és nem ismétlődött az, a mi a legrettenetesebb: a diák öngyilkosságok. Ez már igazán érettségire vall a tanulónak, valamint humanus szellemét bizonyítja a tanárikarnak. Minek is élne a 18 éves ifjú a legutolsóval, a jóvá nem tehető végső elhatározással? Hát történhetik valami ebben a korban, a mit egy kis akaraterővel, egy kis erkölcsi szilárdsággal helyre nem hozhat a jövő?

Ugy van ugy, kedves, okos, ügyes fiuk! Becsüljétek meg az érettségi bizonyítványt és ne feledjétek el, mit mondott volt Jókai Mór éppen a debreceni tanuló ifjúságnak: „Tanuljatok meg öregek kélneni!”

— **Hitelesítő közgyűlés.** Debrecen város szerdán megtartott közgyűlésének jegyzőkönyvét tegnap délután hitelesítették. A hitelesítési közgyűlésen Kovács József polgármester elnökölt.

— **A csapatkórház építése.** A város háza nagytermében július hó 8-án, ülést tart a vegyes bizottság. A gyűlésnek a csapatkórház építésének ügye képezi a tárgyát. A bizottság az eléje terjesztett tervek fölött fog dönteni.

— **Eljegyzés.** Pávai Vajna Ilonka, tehetséges ifjú színművésznőt, eljegyezte alsószentmihályi Csizsár Dezső.

— **A kártyás ügyész.** A maga nemében páratlan esetről értesít nagyvárad tudósítónk. Nemrégiben történt, ugyanis, hogy Bihar megyében letartóztattak egy pénzhamisító bandát, egyuttal lefoglaltak egy csomó hamis száz koronást, amit náluk találtak. A nagyvárad törvényszéken a napokban kutattak bűnjelek után és ekkor kiderült, hogy a hamis százások eltűntek. — Eleinte nem tudták a dolgot mire magyarázni, később azonban rájöttek, hogy a hamis bankókat dr. Nagy Géza, az időközben öngyilkossá lett nagyvárad királyi ügyész — elkártyázta. A dolog csattanója azonban

csak most következik. Az ügyész a hamis pénzt elkártyázta, a nyerők is már rég tuladtak rajta ezzel eltűnt a corpus delicti és így most — beszüntetik az eljárást a bankóhamisítók ellen is.

— **Tisza István nyaralása.** Nagyváradról írják: Annyi idegölő, nehéz hónap után letévén a kormányzás gondjait, hazatért a geszti kuriába gróf Tisza István, hol most már együtt van a család. Otthon se teljes a pihenés, mert a földesgazdai gondok tolnak most előtérbe. Itt van az aratás ideje és gróf Tisza István szorgalmasan intézi a gazdaság ügyeit. Mindjárt aratás után megy nyaralni a volt miniszterelnök családjával, még pedig mint értesülünk, a székelyföldi kis Szováta fürdőre. Itt érdekes társaság lesz együtt. A nagy politikai harcok után a kiélesedett helyzet több nevezetes alakja találkozik itt nyári pihenőre. Tisza Istvánékkal ott fog időzni sógora, Sándor János volt belügyi államtitkár és családja, valamint Szováton fog üdülni Justh Gyula, a képviselőház elnöke is.

— **Elöléptetés.** A király Lósch István II ik huszárezredbeli I-ső osztályu századosnak örnagyi helyi alkalmazásra való előjegyzését elrendelte.

— **A sztrájk.** Ma délelőtt van a sztrájkba lépett lakatos és bádigos munkások ügyében a békéltető tárgyalás az ipartestület tanácstermébe. Körülbelül attól függ az általános sztrájk kitörése. Ha a békés megegyezés az említett munkások és munkaadók között létrejön, akkor valószínűtlen, hogy a munkásosztályok megmozduljanak. A sztrájk tanyá feloszlására a körülményekből ítélve nincsen különösebb oka a hatóságnak. A sztrájkolókról terjesztett hírek nem egészen felelnek meg a valóságnak. A sztrájk tanyá csendes és a munkások tartózkodnak a nagyobb rendezavarástól. Az óvintézkedések különben a hatóság részéről megtették arra az esetre, ha zendülés törne ki a sztrájkolókról között. Egy ezred katonaság állandóan készenlétben van, a sztrájk tanyá körül felváltva tizenöt csendőr cirkál és mozgósítva van az összes rendőrelégénység.

— **Az önértékes civis.** A „Bp. Hirlap”-ban olvassuk ezt az adomát:

Hires polgármester volt Debrecenben a Bach-korszakban Csorba János. Nem nézett sem Istent, sem embert. Még a szenátorok is félték tőle. A város nyakas polgárságával úgy vélt elbánhatni, mint az alantas díjnokokkal. Nem ismerte még a debreceni civis önértet. Egyszer valami alkalmából megfordult a szobájában Kádár Ferenc uram is, a hires Kádár-család szeniora. Rászól a polgármester: „Hát kend mit keres itt?”

Kádár uram nem ijedt meg a nagy hangtól; visszafelelt: „Hát én bizony egy bajos ügyben jöttem volna kendhez.”

Dühbe borult Csorba uram, s ráivall: „Hogymer kend engem kendezni?”

— Hát hiszen ha én kend, kend is kend, — vágja vissza Kádár uram.

Csorba ezen annyira melegebe jött, hogy Kádár urat azon melegeben 100 konvenció pengőforintra büntette, azzal a megszorítással, hogy addig el sem bocsátja a városházáról, míg a bírságot le nem szurja.

Maga elé idézte rögtön Kapéczyt, a várnagyot (most az ilyesmit a hajdu-káplár végzi), s ráparancsolt, hogy Kádár urat az ő engedelmé nélkül a városháza kapuján ki ne bocsássák. Kádár uram nem soká kérette magát, s miután székkel nem kínálták, leült ott a polgármesteri hivatalban a földre, lehuzta a jobb lábáról a csizmát, s az abban elhelyezett nagy türet bankóból kihuz egy százast, kismítja, s miután fölhuzta a csizmáját, odaveti a bankót a polgármester elé, ezzel az emlékeztető méltó mondással:

— „Itt van kendnek, csináltassa meg kend a cigányvajdai diplomáját.”

Azzal sarkon fordult, s faképnél hagyta a meglepetésében szólni is elfelejtett cigány származásának tartott polgármestert.

— **Érettségi vizsgák.** A helybeli római kath. főgimnázium érettségi vizsgáinak eredménye a következő volt: Két növendéket egy-egy tárgyból a szeptemberben tartandó javítóvizsgálatra utasítottak, egyet pedig, aki a követelményeknek mint ismétlő sem tudott megfelelni, a törvények értelmében többé érettségi vizsgálatra nem bocsátható. Jelenen érettség: Ernst Gyula, Gerő Miklós, Vidovich Ernő. Jól érettség: Dietrich László, Fényes Jenő, Korniss Géza, Sümegh József, Svarecz István, Szemerédy István. Egy szerűen érettség: Dollinger Jenő, Fauszt Elek, Fellner József, Horváth László, Kabdebo Kálmán, Kocsis Kálmán, Mózes András, Schwarcz Áron, Simoga István, Vinnay Géza, Zoltán János.

— **Előljárásági ülés.** Az ipartestület előljárásági július hó 6-án csütörtökön tartja Zelinger Ede ipartestületi elnök elnöklése alatt rendes havi előljárásági ülését az Iparos Otthon dísztermében. Az ülésen több fontos tárgy kerül elintézésre.

— **Gyűlés a kamaránál.** A kerületi gyár iparosok népes értekezletet tartottak a kamara tanácstermében, Serii Ede kamarai alelnök elnöklése alatt a megalakulandó gyáros hitelszövetkezet tárgyában. Az immár másodizben gyűlés elé kerülő alapszabálytervezet újabb beható megvitatása után nagy lelkesedéssel mondotta ki az értekezlet a hitelszövetkezet megalakulását. Az alakuló közgyűlést legkésőbb f. é. szept. hó 20-ára tűzték ki. Ezzel az értekezlet véget ért és kezdetét vette a törzsrész jegyzés. — Polgár Zsigmond kerületi iparfelügyelő azután körözte az aláírási ívet az egyenként 500 koronás törzsrészek iránt. Rövidesen 38 jegyzés történt, mely a kilátásba helyezett 50 egyenlőhányal, 90-et tesz, tehát az eddigi eredmény 45000 korona.

— **Árlejtés hidépítésre.** A kerületi m. kir. műszaki tanácsos az 1905 évi május hó 26-án 136. szám alatt kelt rendeletével a kassa-jablonicai állami közút 192—193 kilométer szakaszán levő 7. számú hid helyreállítását 3112 kor. 56 fillér összeg erejéig engedélyeztetett. A fentemlített munka kivitelének biztosítása céljából az 1905. évi július hó 7-ik napjának délelőtti 11 órájára a nagy szállósi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetett.

— **Meghívás.** A Szt.-László dalegylet választmányi tagjait tisztelettel kérem, sziveskedjenek f. hó 30-án, pénteken este 8 órakor a rendes helyen tartandó választmányi gyűlésen megjelenni. Tárgy folyó ügyek. Egyben kérem, hogy július hó 2-án délután a „Bocskay-kert”-be rendezett kiránduláson is lehetőleg teljes számban részt venni sziveskedjenek. Indulás Debrecenből a nagy állomásról július 2-án délután 4 óra 36 perckor; találkozási hely a II. osztályú váróterem. Debrecen, 1905. június 28. Bárdossy Gyula elnök.

— **Ülések az ipartestületnél.** A fodrász szakosztály július hó 3-án hétfőn délután 3 órakor, az asztalos szakosztály ugyan csak hétfőn délután 4 órakor az ipartestület tanácstermében ülést tart. Július 4-én kedden délután 3 órakor a kovácsok, 4 órakor a lakatosok üléseznek.

— **A debreceni szabók mozgalma.** A debreceni összmunkások vezetőségének az

összes munkásosztályokhoz intézett kiáltvány, melyben az általános sztrájkba lépésre buzdítja azokat, a körülményekből ítélve nem marad eredmény nélkül. A munkásosztályok egymásután mozdulnak meg. A huzamosabb idő óta tartó kőműves sztrájk nagyban okozója ennek és ha ki tör az általános sztrájk ez csak annak a következménye lesz. Bizonyítja ezt, hogy a vas és fémmunkások is részben azért kezdték meg a bérharcot. Tegnap már a szabók között is megindult a mozgalom. Vasárnap délután 3 órára a korona vendéglőben gyűlést tartanak. Szinte előre látható, hogy kimondják a sztrájkot, erre mutat a programjuk. A gyűlésen egy budapesti szociálista vezér is jelen lesz.

— **Iskolaszéki ülés.** A debreceni ev. ref. egyház iskolaszéke e hó 30-án d. u. 6 órakor az egyház tanácstermében ülést tart. Tárgyak: A tanítói és tanítónői állásokra beadott pályázatok bírálása és ajánlás.

— **Hirdetmény.** A főkapitány a következő felhívást adta ki: Ugy az építő közönség, valamint az építő iparosok panaszából arról kellett meggyőződnöm, hogy a bérharcban álló kőműves segédek a bérharc lefolyását törvényellenes cselekmények véghezvitelével zavarják a dolgozni akaró munkásokat, segédmunkásokat, sőt a tanoncokat is a munka folytatásában erőszakkal, fenyegetéssel, sőt tetlegességgel is megakasztják. Minthogy ezen eljárás a büntető törvénykönyvbe ütközik, ennél fogva a m. kir. belügyminiszter urnak 2666—904. eln. számú rendelete alapján a kőműves munkások sztrájk tanyáját ezenel rendőri, illetve csendőri felügyelet alá helyezem és kihirdetem, hogy a sztrájk tanyán csakis bérharcban álló kőműves segédek tartózkodhatnak, a kőműves tanoncok és segédmunkások pedig a sztrájk tanyát azonnal elhagyni és a tanoncok mestereikhez visszatérni tartoznak. — Kihirdetem továbbá, hogy mindazon bérharcban álló munkások és segédmunkások, akik munkába lépni akarnak, a rendőri s ha kell, katonai karhatalom igénybevételével is a munka szabad folytatásában megvédenek és mindazok ellen, akik őket ezen elhatározásukban bármi módon is megakadályozzák, a törvényes eljárás sürgősen folyamatba tétetik. Ha a sztrájk tanyán a munkások akarataik ellenére visszatartatnak, avagy a munkába állani akarók szővele, vagy tettel bántalmaztatnak, avagy fenyegettetnek, a sztrájk tanyát azonnal feloszlatom; — a jelen rendelet ellen vétőkkel szemben pedig a büntető törvény egész szigorát alkalmazom. Kihirdetem, hogy mindezen rendeletnek folyománya az is, hogy a sztrájk tanyára kimenetel, vagy vissza való bejövétel csoportosan vagy tömegben nem történhetik, az ezen rendelet ellen vétők szigorúan büntetettetni fognak. — Végül értesitem az építő mestereket, hogy netalán a sztrájk tanyán levő tanoncok átvétele végett az ottan szolgálatot teljesítő rendőrbiztos, esetleg a m. kir. csendőri-őrsparancnoknál jelentkezhetnek.

— **Ne mássz a fára nem esel le.** Szabó István 15 esztendősen suhanc tegnap az édes anyja kívánságára néhány pajtásával hangyatozás szedésre indult. A Olajút felé tartott társaságával, mikor utközben egy fán madárfészket vett észre. Nem sokat habozott felmászott érte az akác sűrű lombjai közé. Keservesen lakolt azonban vállalkozásáért, mert meg mielőtt szándékát végrehajthatta volna letört alatta az ág és lezuhant a földre. Leestében az egyik karján súlyosan megsérült. A kórházban ápolják.

— **Zárlat feloldás.** A vámospécsi állategészségügyi körzetben kiütött rühhór megszűnt és a hatóság a helységet feloldotta a zár alól.

— **A fa odvába esett.** Philipp bécsi kereskedő 9 éves fiát különös baleset érte. A badeni Dohlhoff-park egy nagy fájára mászott. A fiú rövid ideig a százados tölgyfa koronájára mászkált, míg végre rájöttek, hogy a fiú a korhadt fatörzs belsejébe esett. Miután a fiút meglátás fenyegette, gyorsan a tűzoltókat hívták. Ezek nem tudták megállapítani, hogy a fiú a törzs melyik részében lehet és ezért először a fa koronáját, majd a törzs egyes részeit lefűrészelték. Végre két órai munka után ráakadtak a fiúra, aki 7 méternyire zuhant a fa belsejében. Már egészen elalélt volt, szülei lakására szállították, ahol csakhamar magához tért.

— **A gyerekek miatt.** Egy udvarban laknak a Hatvan utca 22. szám alatt Tamás János napszámos és Körtvélyesi Károly cipész. Mindkettőjüknek bőven kijutott az Isten áldásából, már a mi a család szaporodást illeti. A két család apróságai sehogy sem férnek össze egymással, mindig háboruskodik a gyerekhad. A napszámos csemetéi azonban markosabbak lévén, gyakorta megrakják a cipész vékonydongájú maradékait. A napszámosné és a cipészné között ezért állandó a veszekedés. — A cipészné ugyanis ha csak alkalom kínálkozik rá, alaposan helybenhagyja a szomszédjának a gyerekeit. — Ugy hogy valósággal rettegik őt azok. Tamás Jánosné már nem tűrhette ezt az állapotot és tegnap feljelentette a vitézkedő cipész mesternét a rendőrségen.

— **x LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Fiac utca 44. dr. Ujfalu-sz. Állandó fényképfelvitel a műterem kapubejáratánál levő kiskabátban.

— **x Alföldi Károly** tánciskolájában, a nyári tanfolyam ez évben július hó 1-én d. u. 6 órakor kezdődik. Beiratkozni bármely időben lehet Péterfia u. 2. szám alatt. Bosztonra külön óra vehető.

— **x Speciálista** férfi, fiú és gyermekszalmakalapokban Fekete Jakab férfi divat kereskedő Debrecen.

— **Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.**

Ravasz esetek.

Mars a szanatoriumba!

Magyarországon furcsa dolgok kezdenek lábra kapni. A ki szerelmes, akinek a pofája nem tetszik, akinek jukas a cipője, a ki rémképeket lát szanatoriumba kerül. Ellenben azok, a kiknek igazán szükségük volna a bideg vizgyógyulásra és a kényes szerubbonyra az szabadon járják. Legújabb esetek a Korényiné és a Csudnayé. Minthogy kilátás nincsen arra, hogy a szanatoriumozás mihamar megszűnjék, igen valószínű, hogy a közel jövőben az alábbi dolgokat fogjuk olvasni a lapokban.

* **Szanatoriumba csukott szabó.** Váltóffy Teofil báró tegnap délelőtti éppen reggelinél ült, a mikor belépett hozzá Neulender és Társa előnyösen ismert szabó cég beltagja és egy váltót mutatott be neki, a melyet a báró a készített ruhák árában adott a cégnek. A báró a Neulender cég beltagja megpillantásakor halálsápadt lett és segítségért kiáltott.

— Segítség! Ez az örült meg akar gyilkolni.

A báró segély kiáltásaira a szolgák le fogták a szabót és fiákszerűen a rendőrségre vitték, a hol megállapították, hogy Neulender esze meghibbant. — A rendőrség egyelőre Schvarcer Ottó szanatoriumába szállította a veszedelmes elmebetegét.

Egy anya: (beront az ügyvédhez.) Doktor ur, az istenért!

Az ügyvéd: Mi az nagyságos asszonyom!

— Ne is kérdeje! A fiam! . . .
— No de mi történt?
— Jaj, oda vagyok!
— Beszéljen asszonyom, talán meghalt.
— Nem.
— Letartóztatták?
— Nem.
— Hát mi a csudnay történt vele?
— Szerelmes lett és bevallotta nekem.
— Hallatlan. Kétségtelen, hogy a fiatal-ember örült.

— Ugye.
— Természetes. És azt hiszem, hogy a peralízis progressívja nagy mértékben jelentkezett nála.

— Mit tegyek.
— Bevisszük Schvarcerhez. (Egy óra múlva a fiatal embert összekötözve a szanatoriumban az ápolók gyomrozzák.)

Örült a takarékpénztárban. A hatodik kerületi takarékpénztár mint szövetkezet igazgatóságának helyisége izgalmas jelenetnek volt tegnap színhelye. Kamath Arthur igazgatóhoz belépett egy 40—50 év között lévő ur és egy váltót nyújtott át leszámítás végett. Majd arra kérte az igazgatót, hogy tekintettel a jó kezesekre lehetőleg intéztesse el a váltót minél előbb. A következő pillanatban rémes kiáltásokat hallottak a könyvelők. Gyorsan befutottak Kamath igazgatóhoz, a ki izgatottan, sápadt arccal kurgott a szoba sarkában. A takarékszemélyzete a váltó benyújtóját a rendőrségre vitte, ahol kiderült, hogy közveszélyt örült és ezért a Lipótmezőre szállították.

Izgalmas jelenet az Operában. Tegnap este az „Onyezin” előadásán izgalmas jelenet játszódott le. Az első emeleti páholyok egyikében ugyanis X. miniszteri tanácsos foglalt helyett feltűnő szép feleségével. A nézőtérrel egy 22—28 évesnek látszó fiatalember folyton távcsővel nézte a méltóságos asszonyt. Miután kétségtelen volt, hogy az illetőnek az elméje meghibbant, a férj utasítására a jegyzedők megragadták az illetőt s a rendőrségre vitték. Ott jegyzőkönyvet vettek fel vele és a vallomásából kiderült, hogy örült. Az illetőt, a kinek elsőkelő rokonsága van Budapesten, a Schvarcer-féle szanatoriumba szállították.

Fiók lipótmezők az országban. A Bud. Tud. jelenti: Kristóffy József, az új belügyminiszter, a kiról a koalíciós sajtó különféle hazugságokat terjesztett és többek között megvádolta azzal, hogy hazafiatalan, alkotmány ellenes, igen üdvös dologgal akar ezekre a rágalmakra rácafolni. Elhatározta ugyanis, hogy szaporítani fogja az országban az örültek házáat. Erre különösen az adott okot, hogy a minisztériumhoz az utóbbi időben igen nagy számban érkeztek jelentések az elmebetegség terjedéséről. Miután az összes szanatoriumok és meglévő elmebetegintézetek annyira telve vannak szerencsétlen elborult elméjű emberekkel, el lehet mondani, hogy ennél üdvösebb kormányintézkedés az 1867. óta létező kormányok részéről még nem történt. Érdekes, hogy a belügyminiszter az elmebetegek elhelyezése körül eddig felmerült nehézségeket is megkönnyíti, a mennyiben az orvosi vizsgálat mellőzésével a rendőrbiztosok véleményére is felfogják venni a betegeket. A belügyminiszter a fiókliptmezők létesítését minden 5000 lakossal bíró városban határozta el.

TAVIRATOK.

Uj Kossuth-szobor.

Zombolya, június 29. Itt fényes ünnepek keretében ma leplezték le Kossuth Lajos szobrát. A leplezési ünnepélyen több országos képviselő is megjelent. A kik lelkestei beszédeket tartottak.

Az oroszországi forradalom.

Odessza, június 29. A székesegyház előtt tegnap ismeretlen egyén bombát vetett. A bomba a templom mellett álló rendőrt és a bomba vetőt is megölte.

Lodz, június 29. A zavargások mindegyre nagyobb mérvet öltenek. A katonaság ma a tömeg közé lőtt és számos embert megölt.

Odessza, június 29. A forradalom ma óriási fokra hágott. A néptömeg nagy pusztítást tett a kikötőben. Elpusztította a kőraktárakat. Négy orosz gőzöst felgyújtottak. A hajók elégték. A katonák több mint 300 embert megöltek, a kozákok közül is sokan meghaltak.

Aratók harca a csendőrökkel.

Dombóvár, június 29. A szomszédos alsómedgyesi pusztán az arató munkások sztrájkba léptek. A sztrájkolók zavarogni kezdtek, úgy hogy a csendőröknek közbe kellett lépniük. Az összetűzés elkerülhetetlen volt s a harcban egy munkás halálosan megsebesült.

Bécs, június 29. A tamási járásban arató sztrájk van. Tízezer munkás szüntette be a munkát. A sztrájkolók a csendőrökkel összetűztek. A csendőrség husz embert megsebesített. Tamási községben valóságos forradalom van, úgy hogy a hatóság két század katona kirendelését kérte.

Lázadás egy orosz hajón.

Pétervár, június 29. Ide az a jelentés érkezett, hogy a Sebasztopolban Potemkin páncélos hajó matrózai fel lázadtak. A matrózok a kozák járőrökre lőttek. Négyen meghaltak. Hír szerint Sebasztopolban még négy hadihajón is kitört a lázadás.

Választás Ráckeven.

Ráckeve, június 30. Itt ma folyt le az országgyűlési képviselő választás. A mandátumért Varsay Zoltán, Dr. Misoga Sándor, Barta Gyula, Gerő Ernő, Horváth Jenő és Magyar Gyula szocialista jelölt versengtek. A nagyszámu jelöltek között a szavazatok megosztottak. Legtöbbet Barta Gyula és Dr. Misoga Sándor függetlenségi kapták, a kik között tekintve, hogy egyenlő számu szavazatuk volt, pótválasztás lesz.

Gyilkos siketnéma tolvaj.

Budapest, június 29. Mészáros Gábor hivatalnok ma lopáson érte Offentheuer Salamon rovott multu siketnéma tolvajt. — Mészáros a siketnémat egy rendőrnek adta át, aki beakarta kísélni. A tolvaj előrántotta kését és úgy megszúrta a rendőrt, hogy meghalt.

Törvénytörés.

§ **Rabló parasztleányok.** A három bagaméri rablógyilkos parasztleány bűnperében a főtárgyalást ma már befejezi az esküdtbiróság. Tegnap már véget ért volna a tárgyalás, de az ünnep miatt csak délig folytatta azt a törvénytörés. A bizonyító eljárás a vádlottak ellen szerdán bevégeződött. Tegnap a periratokat olvasta fel a törvénytörés és az esküdteknek felteendő kérdéseket szövegezte meg. Ma a perbeszédre került a sor. Az itélathozatal iránt általános az érdeklődés.

Nyilt-tér.

Értesítés.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy tekintettel az anyag rendkívüli emelésére, illetve arra, hogy a beszerzés tetemesen megrágult 1905. július 1-től mindenféle tűzifának köbméterét 50 fillérrel emelni voltunk kénytelenek. Debrecen, 1905. június 29.

Az összes debreceni tűzifakereskedők.

Naponta igyunk borral, tejjel,
cognakkal, gyümöleslével —
Tempel forrás vizet, mely
kötünő hatásu, jó étvágyat csinál és emészt. Kapható: Bpsten

Hoffmann Józsefnél,
Báthory-utca 8 szám.

Utazásnál csélszerű. — Nélkülözhetetlen rövid használat után: Orvosilag megvizsgálva.

Bécs 1887 Julius 3.

Kalodonit

nélkülözhetelen

Fog-Krém.

A fogak tisztán tartására. eltávolít minden szenny a foghúsak között, ártalmas szereket megsemmisít frísítő üdítő hatása, mely „Kalodonit” név alatt az egész művelt világban el van terjeve, mint a legkötünőbb fogtapsz.

— 2 —

Hirdetések
művészi illusztrálása,
szövegezése,
eredeti tervezetek ki-
dolgozása és előle-
ges költségvetések
teljesen díjtalanul.

**JÓ
REKLÁM
BIZTOS
SIKER**

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA.

ANCELOTTI MULATO

az „Arany-bikában“

Előleges jelentés,
Folyó hó 30-án. Pénteken lesz
Angelotti igazgató első
fellepte.

Uj: „Az akaratos asszony“ bohózat.

Hilda és Tilda
párdalosok.
Valamint az összes szerződött
művészek fellepte.

DONOGÁN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Angol blous zephyrek

Francia batistok

Mosó Grenadinok.

Székely férfi mosó sző-

velek

Oriási raktára!

Schuller Sámuel

szoba-, cimfestő- és fényező
Debrecen, Simonffy-utca 25 szám.

- Felvállal új épületek, lépcső-
házak és díszletek festését.
- Izléses cégfeliratokat és min-
denféle fa és vasbutor fénye-
zéseket a legdivatosabb ki-
vitelben.

és legjutányosabb árban.

Világhírű
Pilseni Osforrás

Debrecenben kizárólag az „Arany Bika“ szállóban a közönség
kényelmére egy amerikai rendszerű sörhűtő épült, ami által min-
dennap, annak minden órájában, ép úgy mint Pilsenben teljesen
friss sört szolgálnak.

Pilseni Polgári Sörfőződe

alapított 1842-ben.

Nyíló virágok, csokrok, koszorúk,

Legbiztosabb és legjobb vetemény és virágmagvakat, gyü-
mölcshat, díszcserjék, gömbkákófákat és más kertészeti vágó
növényzetet csakis

Paczelt János

műkertésznél.

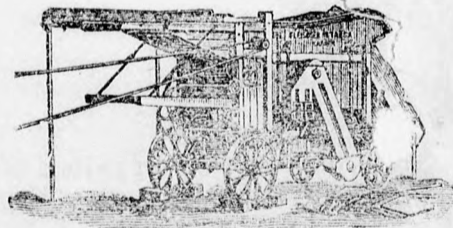
Kossuth-utcai mag- és virágkereskedésében kaphatók.

Debrecenben.

Olesó ár és pontos szállítás biztosított.

FLEISHER és TARSÁ

gépgyára és vasöntődeje. Kassán, Vám-utca 11 szám.
ajánlja a gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával célszerűen s
gondosan gyártott jóműveit:

— Cséplőkészleteit, cséplőgépeit —

Baka-életlisztító-rostáit,

— Borsajtóit s szőlőzúzót. —

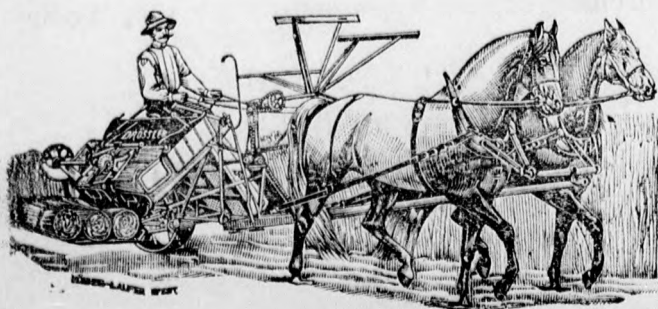
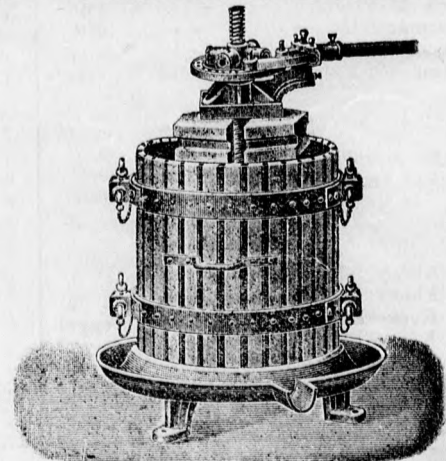
gyárt továbbá: MALOM, OLAJGYÁR és SZESZ-
GYÁR berendezéseket GÖZGÉPEKET,
GÖZKAZÁNOKAT, mindennemű SZI-
VATTYUKAT stb.

Bizományi raktár:

Szesztina Lajos urnál

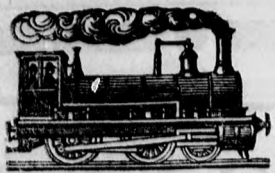
Debrecenben.

Gazdasági gépeink s egyéb gyártmányaink
árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

Drössler Károly

cs. és kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár Budapest VI, Váci-körút
59. — SZÁLLIT: Magánjárákat, Locomólokot, teljes Gőzcséplő-
készleteket, Gőzekekészleteket, „Milwaukee“ Fűkaszalógépeket, Arató
és Kévekötőgépeket, legújabb szerkezetű „Rákóczy Drill“ vetőgépeket.
és mindenféle egyéb gazdasági gépet szolid és tartós kivitelben.
Árjegyzékkel és árajánlással kívánatra díjmentesen szolgálunk

MAGYAR állam vasutak menetrendje

1905. május hó 1-től.

Debrecenből indul:

	óra	perc
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4 46
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel.	8 57
Budapest — Nagyvárád felé —	d. u.	3 30
Budapest — Nagyvárád felé —	este	12 05
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4 —
Csak Szatmár (gyorsvonat)	d. u.	6 55
Csak Szatmár teher v. sz. sz.	este	8 24
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.)	d. u.	12 11
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8 13
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7 17
Szerencs — S.-A.-Ujhely Kassa f	d. u.	4 36
m. á. vasutól	reggel	5 35
vásártérről —	reggel	5 44
m. á. vasutól	d. e.	8 09
vásártérről —	d. e.	5 16
H.-Böszörmény	d. u.	11 11
B.-Sz.-Mihály	d. u.	11 20
felé	d. u.	4 41
vásártérről —	d. u.	4 54
vásártérről —	este	7 —
vásártérről —	este	7 07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4 35
F.-Abony felé vásártérről —	reggel	4 56
O.-Köcs — Polgár felé m. á. v.-tól	d. u.	4 56
O.-Köcs — Polgár felé vásártérről	d. u.	5 16
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	9 35
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4 51

Bpestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1 59
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	6 49
Az este 10 ó. 51 p.-kor ind. sz. v.	reggel	6 45
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9 —

Budapestről Deb- recenbe indul:

A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7 25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	9 —
Az este 8 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2 35
Az éjjel 12 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7 —
(P.-Ladányi gy. v. átszállással)	este	9 15

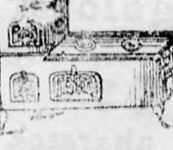
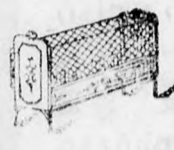
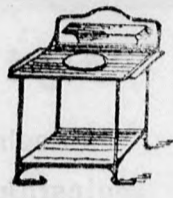
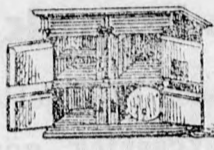
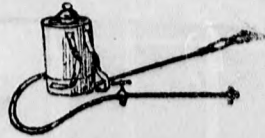
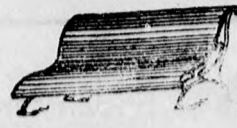
Debrecenbe érkezik:

Budapest felől (sznmélyvenat)	d. u.	2 29
Budapest — Nagyvárád f. gyorsv.	este	6 40
Budapest — Nagyvárád felől —	éjjel	2 24
Budapest — Nagyvárád felől —	d. u.	3 29
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7 46
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8 57
Szatmár — M.-Szigetről — — —	d. e.	4 31
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat)	d. u.	10 11
Csak M.-Szigetről — — —	este	6 43
Szatmár felől — — —	este	8 04
Kassa — Miskolc felől — — —	d. e.	8 19
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	este	11 31
B.-Sz.-Mihály	reggel	7 33
H.-Böszörmény	d. e.	7 40
felől	este	6 22
vásártérről —	este	6 28
vásártérről —	d. u.	3 29
vásártérről —	d. u.	3 35
F.-Abony felől vásártérről —	d. u.	7 44
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7 54
O.-Köcs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5 25
O.-Köcs — Polgár felől máv.-hoz	reggel	5 35
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7 15
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	3 13

Hirdetések

jutányos áron felvételnek
elapkiadóhivatalában.

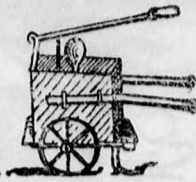

Tóth Gyula

vaskereskedő

Debrecen, Piac-utca 20. és 27. szám.

Ajánl legjobb minőségben a tavaszi időnyre
kertészeti és gazdasági szerszámokat és felszere-
léseket; kerti vasbutorok, **gyermek kocsik**, fűfő-
kádak, jégsekrények, vas- és rézbutorok, peronos-
pora és kerti feckendők, minden vas- és fémiparhoz
való szerszámok, **tűskés kerítés huzalok**, épít-
kezésekhez **vasgerendák**, vas-, porcellán-kálybák,
utóbbiakhoz **multiplicátor** (hőfejlesztő) betétek.
Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Vezérszó: Minden darab szapon a Schicht névvel
tisztá és ment káros alkatrészekről.
Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cég
Aussigban bárkinek, a ki bebizonyítja,
hogy szappana a „Schicht“ névvel, valamely káros
keveréket tartalmaz.

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas“ vagy kulcsszappant)

használjuk

kiváló hatásu tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármely mosási célra, ugymint:

saját használatra
minden ruhaneműnél
és

mindenhez

ami egyáltalában mosva lesz.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jelzálog Hitelbank nyeremény sorsjegyek.
3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.
3 főnyeremény évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.
3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drb.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk
50 tag részére, oly formán, hogy minden tag

25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében

jogot szerez, az időközi esetleges nyereményekre, a teljes befizetésük után pedig
2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyerem. sorsjegyre illetve nyeremény jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bank